

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knašičeva ulica št. 5, prilifje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knašičeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

S kulturo na deželo!

Naše časopisje ne samo slovensko, tudi hrvatsko in srbsko vse preveč razpravlja samopolični vprašanja. Socialnim in kulturnim zadevam našega naroda n. pr. ne posveča zadostne pažnje. Res je, da so politični dogodki v ospredju in da tvorijo n. pr. gospodarsko temelj našega napredka. Toda gospodarstvu in politiki sledi še druge baze narodnega življenja, katere treba gojiti, da ne usahnejo. Jasno je n. pr., da mora vzporedno z materialno in politično močjo korakati notranje, duševno bogastvo, ker predstavlja razvito gospodarstvo, razvita politika, primerno razvito duševno stanje, visoko narodno kulturo.

Na to nas naveda zanimivo poročilo o gledaliških razmerah v Novem Sadu. Že deli časa prihajajo iz tega vojvodinskega mesta glasovi, da gledališče ne more uspevati, da se je operno oboje razpršilo in da bo mesto v bodoče najbrž brez gledališča. Po daljšem premišljevanju so merodajni krogi tega napredujočega vojvodinskega mesta vendarle zadeli pravo in osvojili misel, ki je vredna, da se zabeleži tudi za nas Slovence.

Novosadski kulturni interesi so namreč sklenili, da si v bodoče obdržijo gledališče, da pa ga bodo uporabili po izvoru potujočih ansamblorov, to se pravi, da bo novosadsko gledališče prihodnje leto posežalo tudi manjša vojvodinska mesta, mesteca in celo vasi, kamor bo zanašalo gledališko življenje. S tem si bo tudi sebi olajšalo materialni položaj. Pri tem računajo ti interesi ne samo na kulturne uspehe takih pogostih gostovanj na deželi, v mestecih in vasi, nego tudi na nacionalne učinke. V Vojvodini je vse polno manjšin, katerih treba odprti zakladnice kulture ter jih napeljati k ljubezni do jugoslovenskega naroda. Ne dvomimo, da bo novosadsko gledališče doseglo vse te cilje. Opomoglo si bo materialno, koristilo bo širokemu podelju kulturno ter omogočilo nacionalno osvoboditev manjšinskega pobarvanega obmejnega ozemlja.

Tudi v Sloveniji rabimo tako misel potujočih gledaliških družb, ki bi se moge ad hoc sestavljati deloma iz ljubljanskega, deloma iz mariborskega gledališkega oboja.

Lahko s mirno vestjo zapišemo, da se slovenska kultura, zlasti Maribor in Ljubljana ne brigata za slovensko podeželje v kulturnem oziru tako, kakor bi bila njihova dolžnost. Da ne govorimo v tej zvezi o naši severni meji, kjer bi bila močnejša kulturna akcija v velikem, manjšinskem interesu države in našega naroda.

Naše podeželje sploh prepuščamo samemu sebi! Malo politične akcije, malo predavanja, to je vse. Kar je duševne hrane, posreduje časopisje, druge intimnejše stike pa zanemarjamo. In vendar mislimo, da je velika dolžnost vsakega kulturnega središča, da se oddolži tistim, ki niso deležni dobrot našega mestnega kulturnega življenja.

V par dneh se zopet sestanejo igralci ljubljanske in mariborske drame. Na mestu je, da vodstvo obeh zavodov premisli misel ambulantnih dramskih ansamblorov ter sestavi načrt podrobne gledališkotkulturne akcije po podeželju, zlasti po naši severni meji, kjer bi taka akcija mogla manjšinsko izdatno pomoči ter mejo nacionalizirati. Naša severna meja in tamonjevalebo ne prebivalstvo rado sledi te sistem, ki razpolaga s kulturnimi sredstvi in z večjimi dramskimi zakladi.

Ni dvoma, da imajo mesta gotove socialne dolžnosti naorram podeželje! — Konkretno rešeno imajo te dolžnosti v prvi vrsti kulturne institucije v mestih. Takšne institucije so predvsem drama in opera. O gostovanjih opere in opernih sil na deželi bi se moralo posebej razpravljati. O dramih in njenih takih gostovanjih na lahko rečemo, da so mogla in povsem na mestu.

Za taka gostovanja se morajo sestaviti posebni programi, ki jih ne bo težko nati deloma v domači naši literaturi, deloma v srbohrvatski literaturi, deloma na v svetovni literaturi.

Med mestom in podeželjem se mora vzpostaviti notranje soglasje, medsebojnost, ki bo v prvi vrsti omogočena s kulturno ekspanzijo meščanskih sil po podeželju.

Novosadska ideja je zdrava in posnemanja vredna. Naši dramci želimo, da se je oklene in da razmišlja o njenem ureditvi že v jesenski in pomladni sezoni. Tehnične težkoče se kmalu odpravijo, v dramci gre za živo besedo, za živ vzgled in primer, za živo resnico. Tudi naš podeželski narod ima pravico

Politična situacija

Preorijentacija parlamentarnih skupin. — Razne informacije in kombinacije. — Ponesrečen računalni shod. — Ugoden položaj samostojnih demokratov.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) V političnih krogih so razširjene razne govorice o preorijentaciji parlamentarnih skupin in novih političnih frontah. Največ radikalni govorci o agrarni fronti, ki ima obsegati Slovenijo, Hrvatsko in Srbijo in kateri imajo pripadati razne politične stranke z izključno agrarnim programom. Današnja „Pravda“ zelo pesimistično presoja razvoj dogodkov in odnošaje v vladi RR. Podčrtava okolnost, da se radikali zelo boje akcije agrarcev, ki je v prvi vrsti naperjena proti njim in zato z velikim nezaupanjem in precejšnjo nezaupnostjo kontrolirajo delovanje radičevcev v vladi. Na nevarnost agrarnega gibanja opozarja tudi današnje radikalno „Vreme“, ki je kakor znano zelo naklonjeno radičevcem. Potrdjuje se dejanska informacija, da vlada med radikali veliko nezadovoljstvo proti Radiču. To markantno dokazuje tudi shod, ki so ga imeli radikali v nedeljo v Sremsu v Budanovcih. O tem shodu poročajo: Shoda so se udeležili dr. Voja Janjič, Stjepo Kobasica, Milan Nedeljković in predsednik radikalne organizacije v Subotici dr. Ilić. Navzočih je bilo okoli 300 ljudi, 4 orožniki z nasajenimi bajonetmi, podžupan Biljevič ter vsi občinski pandurji in tajniki iz okolice. Med prisotnimi je bilo veliko število samostojnih demokratov, a med njimi tudi nekaj najbližjih rojakov

ministra dr. Nikića. Zborovanje je otvoril neki seljak, ki je dal besedo dr. Janjiču. Posl. dr. Janjič je v začetku dejal, da pri naša pozdrave od Pašića, ko pa je prešel na sedanjí politični položaj ter na utemeljevanje sporazuma, so dosedanjí radikalni prijatelji „srnaovci“ demonstrativno zapustili shod ter odšli k svojim avtomobilom z vzkliki: „Živio Narodni blok! Živio Sv. Pribevič! Doli Stjepan Radič!“ Nato je govoril neki seljak, ki je iskreno pozdravljalo delo samostojnega demokrata dr. Svetislava Popovića in izjavil, da je storil največ dobrega za Srem, temu seljaku je odgovoril dr. Voja Janjič, ki je dejal, da radikali niso mogli ničesar doseči od dr. Svetislava Popovića, če tudi so imeli v Sremsu šest svojih poslancev. Nato mu je isti seljak odgovoril: „On gotovo ni napravil ničesar nepoštenega!“ Dr. Janjič je za tem dolgo govoril o potrebi sporazuma, pri čemer mu je neki seljak zaklical: „Vi ste Stojana Protića hoteli pribiti na križ, ko je zahteval sporazum s Hrvati.“ Dr. Janjič ni smatral za potrebno, da bi na to odgovoril, ker je videl, da je v manjšini. Nato je govoril posl. Stjepo Kobasica, ki je izjavil, da so samostojni demokrati v rezervi, kar je izrazilo ironične meščke pri navzočih samostojnih demokratih.

Krvoločnost bolgarske vlade

Dva bivša ministra sežgana. — Prepoved glede vizumov bolgarskih potnih listov še ni ukinjena. — Odškodnina za ubitega našega državljana.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) Iz Sofije prihaja dano poročilo o krvoločnem terorju bolgarske vlade. Pred dvema dnevi sta bila v policijskih kletah dobesedno naravnost sežgana bivša ministra Stambolijskega vlade in sicer bivši minister javnih del Ciril Pavlov in bivši finančni minister Peter Janev. Policijski organi so popreje sklenili, da se ta dva ministra ubijeta. Na zadnje so ju sežgali.

Iz Sofije tudi prihaja poročilo, da je neka Naveva Dimitrova na zvit način preskrbljena z jugoslovanskim potnim listom odpotovala v Rumunijo, Prago, Dunaj in Beograd. Ta ženska je prevzela nalogo, da ubije ministre bivše vlade Stambolijskega.

skega. Dimitrova je prijateljica znane atentatorice Karcin, ki je sedaj v preiskovalnem zaporu na Dunaju.

Naš poslanik v Sofiji Milan Rakić je prejel od vlade generalno pooblastilo, da po svoji uvidenosti in ob primernem za državo ugodnem trenutku razveljavi naredbo o prepovedi potnega vizuma bolgarskim državljanom. Ta prepoved do danes še ni razveljavljena.

Jugoslovenska vlada še vedno vztraja na stališču, da mora Bolgarska plačati primerno odškodnino za našega državljana Redžep Redžepovića, ki je bil ubit v sofiskih zaporih. Bolgarska vlada ima plačati 10 milijonov rodnih ubitega.

Pred splošno stavko angleških rudarjev

— London, 28. julija (Reuter). Zastopnik generalnega sveta rudarskega kongresa je naprosil Baldwinja za izjavo, s katero naj bi pozval lastnike rudnikov, da ne odpovedo sedanje rudarske medzede pogodbe in da umaknejo svoje sedanje predloge, zlasti predloge glede znižanja mezde iz razloga, da tako omogočijo rudarjem za obilno pogajanje o glavnih načelih nove medzede pogodbe. Ministrski predsednik Baldwin je izjavil, da take izjave ne more podati, ukrene pa vse potrebno, da se preteči spor med rudarji in delodajalci prepreči.

— London, 28. julija. (Izv.) Na vseh železniških progah je nastal velikanski zastoj potniških vlakov. Celo brzovlaki imajo po večurne zamude. Vzrok temu zastoj

je v tem, da vsi tovorni vlaki neprestano in z največjo naglico vozijo iz vseh prometnih progov premog v razna pristanišča, da si tako parobrodne družbe zavarujejo neoviran pomorski promet. V vseh pristaniščih so že nakopičene velikanske zaloge premoga. Vodilni finančni krogi računajo z gotovostjo, da 1. avgusta izbruhne splošna rudarska stavka v Angliji. Upanje na mirno rešitev spora med rudarji in lastniki premogovnikov je minimalno. Ta teden označajo vsi londonski listi za najkritičnejši v zgodovini angleške industrije. Železničarji so solidarni z rudarji. Nikdo ne more pregledati velikanskih posledic, ki jih lahko izzove ta gigantski boj angleških rudarjev.

trajo Ljubo Jovanovića, ki je njim baje zelo naklonjen. Mnogo se govori o fuziji Davidovičevih demokratov z bosanskimi muslimani. Muslimani so pripravljeni se odreči svojemu avtonomistično-verskemu programu.

POLITIČNI REŽIM NA HRVATSKEM

— Zagreb, 28. julija. (Izv.) V sedanjih vodilnih krogih zagrebske oblasti zadržujejo, da je resen kandidat na mesto velikega župana g. Tončić, bivši župan Zagreba in izrazit Mađžarom. Za policijskega ravnatelja v Zagrebu bo imenovan bivši policijski ravnatelj in Radičev zaupnik Urbany. Radičevci Tončića zelo forsirajo.

LETOŠNJA ŽETEV V AVSTRIJI

— Dunaj, 28. julija. (Izv.) Avstrijsko poljedelsko ministrstvo zbira statistiko o letošnji žetvi v Avstriji. Po dosedanjem pregledu zadržujejo avstrijski spekulantje, da je žetev dosegla v Avstriji svoj rekord. Vsa fita razen ječmena izkazuje leto povišek za 25 do 30% napram prejšnjemu letu. Žetev prošlega leta je bila srednje vrste

Dunaj, 27. julija. s. Po poročilih s kompetentnega mesta, bo letošnja avstrijska žetev po zelo previdnih cenitvah dosegla rekord. Prihodek skoraj vseh žitnih vrst razen zrnja, bo znašal z 25 do 30 odst. več kot lani.

Radičevski teror na Hrvatskem

Radičevci podpirajo komuniste proti samostojnim demokratom. — Krvavi spopadi v Capragu.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) Iz Caprage v bližini Siska prihajajo poročila o krvavem terorju radičevcev in komunistov proti samostojnim demokratom. Komunisti so s pomočjo sedanega režima dosegli dovoljenje za ustanovitev komunistične delavske organizacije. Ta organizacija napoveduje boj na nož samostojnim demokratom in „Orjunima“, v kateri je organiziranih okoli 160 delavcev po večini žagarjev. Že v petek je prišlo do resnega spopada med komunisti in orjunima. Policija je aretirala več voditeljev samostojnih demokratov. V soboto so se komunisti zbrali in tudi radičevci. Nekateri so kričali: „Živel kralj! Živel Radič!“, drugi: „Živela republika! Doli kralj! Komunisti z radičevci so nato vdrlj v stanovanje nekoga delavca ter so ga do nevesti prepli, ker je vzkliknil: „Živela Orjunima!“ Delavčevu ženo so med rjujevanjem odgnali na ulico. Okoli 500 oseb na nato napadli v soboto tudi delavca L. Vrančevića ter ga vrgli v Kolpo. Kot dober plavalec si je rešil življenje, toda topla komunistov ga je težko preplela. Okoli 10 Orjunšev je spremljalo svojega tovariša na dom. Pred delavskim domom jih je srečala omenjena množica. Razvil se je med Orjunšji in komunisti pretep. Padlo je več strelor. En orjunša je bil z nožem težko ranjen. Tudi neki delavec je dobil težke poškodbe. Resni pretepi so bili tudi v Novem Sestu, kjer izvajajo radičevci najhujši teror. Samostojni demokrati so zaprosili za asistenco vojaštva in orožništva v Sisku. Vojaštvo se pozivu ni odzvalo. Iz Siska je prišlo le nekaj orožnikov. Orožništvo sedaj vzdržuje red in mir v Capragu.

AVSTRIJSKI PROBLEM

— Ženeva, 28. julija. Zasedanje Društva narodov je v mesecu septembru. V glavnih obrisih je določen program. Dne 2. septembra je plenarna seja Društva narodov, ki doleti glavna načela napram vsem mednarodnim problemom. Plenarna seja Društva narodov prične dne 7. septembra. Avstrijski problem obravnava Društvo narodov 5. in 6. septembra in predloži plenarnu gotove predloge. Pričakujejo, da Društvo narodov definitivno reši avstrijski problem sredi meseca septembra na podlagi zvečenškega mnenja strokovnjakov Laytona in Rista. Avstrijski finančniki se zelo angažirajo za sanacijski problem.

NEMCI PODPIRAJO AB-DEL KRIMA

— Pariz, 28. julija. Informacije pariških listov o moralni in dejanski podpori Nemcev Abdel Krimu proti Francozom se potrdjujejo. Iz Rabata javljajo, da je več Nemcev dezertiralo iz Abdel Krimove armade radi tega, ker jim niso bile izpolnjene dane obljube. Večji nemški oddelki, prekrbljeni s strojnimi puškami, pa se pri Rifanjih bore proti francoskim četam.

BOGATA ŽITNA ŽETEV V RUSIJI

— London, 28. julija. (Izv.) „Observer“ javlja na podlagi jasnih opazovanj in informacij, da je z ozirom na bogato žetev v Rusiji sklenjena posebna pogodba med angleško in rusko sovjetsko vlado glede dobave žita v vrednosti 5 milijonov funtov. Rusija dobavi to žito Angliji v najkrajšem času. Angleška vlada je privolila Rusiji, da takoj realizira na podlagi pogodbe pol milijona funtov sterlingov. Kot protivrednost nudi Rusija Angliji koncesijo, da naroči večje dobave gotovih industrijskih izdelkov na Angleškem in se tako opomore krizi angleške industrije. Slučno pogodbo namerava Rusija skleniti tudi s Francijo.

Smrtna nesreča pri avtomobilski dirki

Pariz, 27. julija. a. Pri včerajšnji avtomobilski dirki za Grand prix Francije se je ponesrečil prvi italijanski dirkač, Antonio Ascari, ki je lani dosegel prvo mesto v evropski avtomobilski dirki in vozil na avtomobilu „Alfa Romeo“. Pri 23. krogu je zadel ob ograjo, vled česar se je voz prevrnil in je obelzel Ascari smrtno ranjen. Par minut nato je izdihnil. „Alfa Romeo“ se je v znak sožalja odgnala dirki, dasi je bila na prvem mestu.

RISTA ODAVIĆ PROSVETNI DRŽ. PODTAJNIK?

Beograd, 27. julija. p. Kakor se sodi, bo za državne podtajnike v ministrstvu prosvete imenovan Rista Odačić

Pretrgane telefonske proge

Danes popoldne do 13. in dalje so bile pretrgane vse telefonske zveze Ljubljana—Beograd, tudi telefonska zveza Zagreb—Beograd po poročilu iz Zagreba ne funkcionira.

Slovenske manjšine v Nemčiji

Varšava, 28. julija. Tu se je mudil vodja bloka nar. manjšin v Nemčiji posl. v pruskem parlamentu Jan Bačevski ter povedal to-le: Nemci sploh ne priznavajo določb versalske mirovne konference glede zaštite narodnih manjšin. Nemci samo čakajo na priloiko, da odvzamejo Poljski Pomorje, med tem pa delajo z vsemi silami na to, da čim hitreje germanizirajo narodne manjšine v Vzhodni Pruski in Gornji Sleziji. Z veliko energijo odkupujejo zemljo od poljskih posestnikov, samo v okrajš Zlotov so pokupili v enem letu nad 4000 ha. Banke in kreditni zavodi ne dajo nobenemu Poljaku posojila. Poljski denarni zavodi pa nimajo dovolj denarja, da bi mogli za branjevali prodajo poljskih posestev. Nemško društvo „Heimdienst“ dobiva od vlade visoke podpore, da vodi boj proti Poljakom, obenem pa vrši volunstro med Poljaki. O kakih solah za narodne manjšine ni v Nemčiji niti govora. Celo izven šole je poljskim otrokom strogo prepovedano govoriti v materinem jeziku. Edino sredstvo, da bi se izsilile pliske šole bi bila represalija Poljska, ako bi ta zaprla vse nemške šole na svojem ozemlju. Nemci so torej povsod enaki. Zase zahtevajo vse, kar dočajo mirovne pogodbe, za svoje obveznosti napram narodnim manjšinam pa se niti malo ne brigajo. Se pa zanašajo, da smo Slovani potrpežljive dobričine.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

Lesni trg.

Tramti monte od 3/3—6/7 fco meja, denar 325, deske 25 mm in 30 mm monte frc. meja, blago 500, čreslo suho zdravo v ovojn. fco, n. p., količina 5 vag., denar 35, blago 35, zaključki 35.

Žitni trg.

Pšemica bačka nova par Lj., blago 350, koruza slav. par. Vinkovci, blago 200, ječmen slav. par. Osijek, denar 220, laneno seme par. Lj., denar 500, blago 340, koruza slav. frc. Post. trs., količina 3 vag., denar 238, blago 238, zaključki 238.

EFEKTI

2 1/4% drž. renta za vojno škodo, denar 255, blago 255, zaključki 255; 7% investicijsko pos. iz l. 1921, dena 67, blago 68, zaključki 68; Celjska posojilnica, denar 201, blago 205; Ljubljanska kreditna banka, denar 225, blago 238; Merkantilna banka, denar 100, blago 104; Prva hrvatska štedionica, denar 810, blago 818; Slavenska banka denar 66; Kred. zavod, denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne, denar 105, blago 129; Trboveljska premogovkopna družba, denar 340, blago 348; Nihag d. d. blago 42; Združene papirnice, denar 10, blago 108; Stavbena družba z. g. Lj., denar 165, blago 180; 4 1/2% zast. l. kr. drž. bke, denar 20; 4 1/2% kom. zad. kr. drž. bke, denar 20.

Zagrebska borza.

Dne 28. julija. Sprejeto ob 13.

Davize: Curih 10.955—11.0350, Praga 167.17—169.17, Pariz 268.15—273.15, Newyork 56.50—56.82, London 273.50—275.50, Trst 205.44—207.64, Berlin 13.37—13.47, Dunaj 790—800.

Valute: dolar 55.40—56, lira 207—209, šil. K 165.25—167.25.

Efekti: 7 odstot. invest. posoj. 1921 72, 2 in pol odstot. drž. rente za ratnu štetu 265—269, Ljubljanska kreditna banka 235, Centralna banka 10—11, Hrv. eskomptna banka 109—110, Kreditna banka, Zgb. 106—110, Hipotekarna banka 59 1/2—60, Jugobanka 98 1/2—99, Praštediona 815—820, Slavenska banka 66—67, Eksploatacija 60—65, Drava d. d. Osijek 130, Sečera, Osijek 500—505, Nihag 41—45, Gutman 380—390, Slaveks 135, Slavonija 44—45, Trboveljska 345—400, Vevče 100.

Inozemske borze.

Curih, 28. julija, Beograd 9.12, Pariz 24.27—24.32, London 25.01—25.02, Newyork 51.75—51.50, Milan 18.72 in pol — 18.82 in pol, Praga 15.20—15.30, Dunaj 0.007230—0.007260.

Trst, 28. julija, Beograd 48.10—48.30, Pariz 129—129.50, London 132—133, Newyork 27.25—27.40, Curih 528—534, Praga 80.75—81.25, Dunaj 0.0382—0.0387

Prosveta

— **Natečaj za plakat kulturnozgodovinske razstave mesta Zagreb.** Komisija za oceno natečajev za izložbeni plakat kulturnozgodovinske razstave mesta Zagreb je pregledala vposlane načrte ter prisodila prvo nagrado plakatu pod besedilom »Caput regni«. Načrt je izdelal znani zagrebški slikar in grafik Ljubo Babić. Drugo nagrado je prejel Evgen Sekler, grafik, ki je pravkar dovršil akademične tečaje za grafiko v Leipzigu.

— **Šimunčev »Alkar« v angleškem prevodu.** Iz Splita poročajo, da se v Donjih Kastelih nahaja dopisnik londonskega »Timesa« M. Stephen Graham. Prispel je v Dalmacijo na počitniški oddih, obenem da spozna narod in naše sedanje kulturno in politično stanje. O svojih vtisih pripravlja večjo študijo. Z njim je prispela tudi soproga, ki prevaja na angleščino znano Šimunčevovo novelo »Alkar«.

— **Skladatelj »Marseillaise«.** Vsi vemo, da je francosko nacionalno himno spenil Rouget de Lisle, ne vemo pa, kdo jo je uglasbil. Navadno mislimo, da jo je uglasbil sam pesnik, torej Rouget de Lisle. Stvar pa je drugačna. Napev je od slovitega francoskega mojstra na vjolini Aleksandra Bouchera. Ta je pri neki priliki skomponiral polkovniški marš in ga naučil stotniki. Ko je stotinja nekoč v Marseillu korakala mimo zapora, v katerih se je nahajal Rouget de Lisle, je pesnik slišal marš in ga na mestu združil z besedilom svoje himne. Ko je himna z glasbo in besedilom pozneje prišla med narod, je seveda kmalu osvojila svet.

— **Premijera Richard Straussove opere v Italiji.** Torinski listi javljajo, da se v kratkem vpripori v Torinu R. Straussova opera »Aridana na Naksosu«, kar bo premijera te opere v Italiji.

— **Nove francoske publikacije o dekorativni umetnosti.** Gaston Ouenloux je izdal dve dni v Larousse obsežno knjigo »Les arts décoratifs modernes en France«, v kateri razpravlja o sodobni francoski arhitekturi, o stanovanjski kulturi in notranji ureditvi, o pohištvi, tekstilih, ornamentiki itd. Knjiga je zelo bogata in pestra. Obsega 500 strani in ima 800 slik iz posrednih panog dekorativne umetnosti. V založništvu Levega je izšel povod mednarodne razstave obsežni zbornik »L'art décoratif français 1918—1925«. Tvrdis Ernest Grunz je izdal Emil Bayardovo knjžico »L'art appliqué français d'autourd'hui«. Avtor informira tu čitatelje o francoskem pohištvi, o keramiki, tkaninah, vezeninah, knjigovozništvu, plakatih in o reklamni vožnji. Popularnega značaja je tudi Verneove delo »Pour compren-

dre l'art décoratif moderne en France«, v katerem kaže avtor v 500 ilustracijah sodobno stanje dekorativne umetnosti v Franciji. Sploh so Francozi v tem pogledu zelo agili in hočejo izrabiti mednarodno razstavo za propagando svoje dekorativne umetnosti, kar bi jim pomagalo do nekdanjega prvenstva na svetovnem trgu.

— **Uspehi češkega skladatelja.** Zrni komponist Rudolf Křiml, ki se je mudil nekaj dni na Češkem, je bil brzojavno poklican v New York, kjer vodi skušnjo svoje nove opere »Če bi bil kralj«. Njegova predzadnja opera »Rose-Marie« je že opetovano napolnila newyorško operno gledališče Imperijal in je tako prijubljena, da jo bodo igrali do prihodnje pomladi vsaki dan. Tudi v Londonu so igrali to opero več tednov z velikim uspehom.

— **O gledališču in njegovem razvoju.** dananjšem stanju in značaju razpravlja P. Osell v knjigi »Le Theatre«. Avtor govori o ciljih in vlogi modernega gledališča, o novih tehničnih izgleh in novih pogojih za uspehi gledališke umetnosti, ki zahteva poleg dobrih igralcev še temeljito pripravljenost inscenacij. Knjiga je izšla v pariškem založništvu Bernarda Grasseta in stane 30 frankov.

— **O sodobni ameriški arhitekturi** govori Werner Hagemann v 12. številki umetniške revije »Der Cicerone«. Avtor opozarja na to, da je treba v Ameriki razlikovati arhitekto od stavbnih inženjerjev, ki odhajajo večinoma v študijske svrhe v Evropo (poprej v Francijo, sedaj pa tudi v Anglijo in Nemčijo) ter se vračajo s konservativnim duhom akademske ozkosti, s posebnim zanimanjem za gotiko in z občudovanjem antike ter italijanske renesanse. Ker se lahko udeležujejo pri reprezentativnih stavbah monumentalnega značaja, pride do veljave njihovega stremjenja po zunanjem blešku in teatralni patetičnosti (Mac Kim, J. Mead, L. White). Za poznavanje ameriškega okusa je zelo poučen natečaj za stavbo »Chicago Tribune«, pri katerem je dobil prvo nagrado načrt Elia Saariena, ki diši zelo po gotičnem slogu. Vpliv moderne evropske arhitekture vidimo po vojni zlasti pri Wrienu, Robertu, Adamsu, Colkerellu in Barryu. Nasprotno pa se drže inženjerji-tehnik logične enostavnosti in kažejo čudovito moderno iznajdljivost. Hagemannova razprava, ki jo izpopolnjujejo reprodukcije stavb M. Kima, C. Gilberta, I. Stepleya, R. Coolidgea in H. Silla, nudi zanimivo informacijsko sliko o stanju in težnjah sodobne ameriške arhitekture.

Politične vesti

— **Kralj poseti Zagreb.** Iz vladinih krogov se doznava, da poseti kralj sredi prihodnjega meseca Zagreb. Kralj ostane v Zagrebu več dni. Pri ti priliki se bodo vršile v Zagrebu velike svečanosti.

— **Pucelj brez portfelja.** Beogradska »Pravda« poroča, da so se dne radičevci zelo potovali, da dobi posl. Pucelj ministriški portfelj, da pa so radičevci to zahtevo odločno odklonili, ker niso voljni prepustiti radičevcem še nova ministrstva.

— **Radičevci na potu korupcije.** Pred letom dni so radičevci grmili proti Pašičevi korupciji. Izvestni advokatski krogi, ki so bili zainteresirani v zadevi kneza Thurn-Taxisa, so dvignili v beogradskem tisku, ki je za take stvari rade volje na razpolago, velikanski vihar. Sedaj pa radičevci sami podpirajo neke madžarske grofe in kneze ter jim dvigajo sekvestre. Poznani so madžarski grofi Esterhazy-ji. Imajo velikanška posestva na Hrvaškem in zlasti v Prekmurju. S tem grofi so sedaj radičevci napravili špekulacijo glede parcelacije njih posestev. Lepe vsote baje bodo priletele v prazne blagajne HSS. Zainteresiran je v tej stvari zlasti advokat dr. Pernar. Velike državne gozde v Liki ob železniški progi Karlovac-Knin nameravajo radičevci pre-

pušiti svojemu finančniku in radičevemu prijatelju Milanu Pripiću, ki se drugače nahaja v težki finančni stiski.

— **Radičevci poslabšajo tiskovni zakon.** Za tiskovni zakon so se že v okoliščini bivše vlade vršili ostri boji, ker so predstavniki samostojnih demokratskih hoteli načrt v bistvenih točkah izpremeniti ter ga prilagoditi modernemu novinskemu liberalizmu. Z izstopom teh ministrov iz vlade se je pričakovalo, da bodo radičevci pritiskali na radikale, da zakon v bistvenih točkah modernizirajo v smislu pravic in zahtev svobodnega časnika. Beogradska »Pravda« pa poroča iz dobrega vira, da bodo radičevci ta zakon še poslabšali, ker hočejo z njim zadeti tisk Hrvatske zajednice na Hrvatskem. Po predlogu radičevcev naj se v načrt vnese tudi člen, ki govori o popolni zabrani časopisja.

— **Po sprejetih dvanajstih in po izglasovanju tiskovnega zakona** se v soboto odložilo seje Narodne skupščine na nedoločeni čas z motivacijo, da se prihodnja seja skliče pismenim putem, menda med 10. in 15. oktobrom. Tedaj bi se vršili dve formalni seji, nakar bi se sedanje izredno zasedanje zaključilo s kraljevim ukazom. Po odredbah ustave bi se nato redno zasedanje otvorilo dne 20. oktobra.

— **Madžari zahtevajo izhod na Reko.** V prostorih reške trgovske in obrtniške zbornice se je dne 21. julija konferenca predstavnikov reškega mesta in ovske trgovine in industrije. Na konferenci so razpravljali o potrebi tesnejših trgovinskih zvez med Italijo in Madžarsko. V to naj bi služilo v prvi vrsti reško pristanišče. Konferenci je predsedoval predsednik madžarsko-italijanske trgovske zbornice v Budimpešti Pignarelli. Sklenilo se je, da se sliče tekom avgusta nova velika konferenca madžarskih in reških gospodarskih organizacij. — Brez nas?

— **Papežev nuncij v Beogradu.** Papežev nuncij, monsignor Pelegrinetti, ki je bil dva meseca v Rimu, se je vrnil v Beograd. Večkrat je posetil zunanega ministra dr. Ninčiča, s katerim je razpravljal o cerkvenih vprašanjih.

— **Napetost med Poljsko in Nemčijo.** Dunaj, 27. julija. (Izv.) Ker je poljska vlada neizprosna s svojim sklepom, da že dne 1. avgusta izira preko meje 35.000 nemških optantov, je berlinska vlada zagrozila z represalijo, da istočasno izžene 8 do 10.000 poljskih optantov. Na merodajnem mestu pa zadnje vest zanikajo ter se vrše še pogajanja med obema vladama.

Program čsl.-jugoslav. dni v Rogoški Slatini

Maribor, 27. julija.

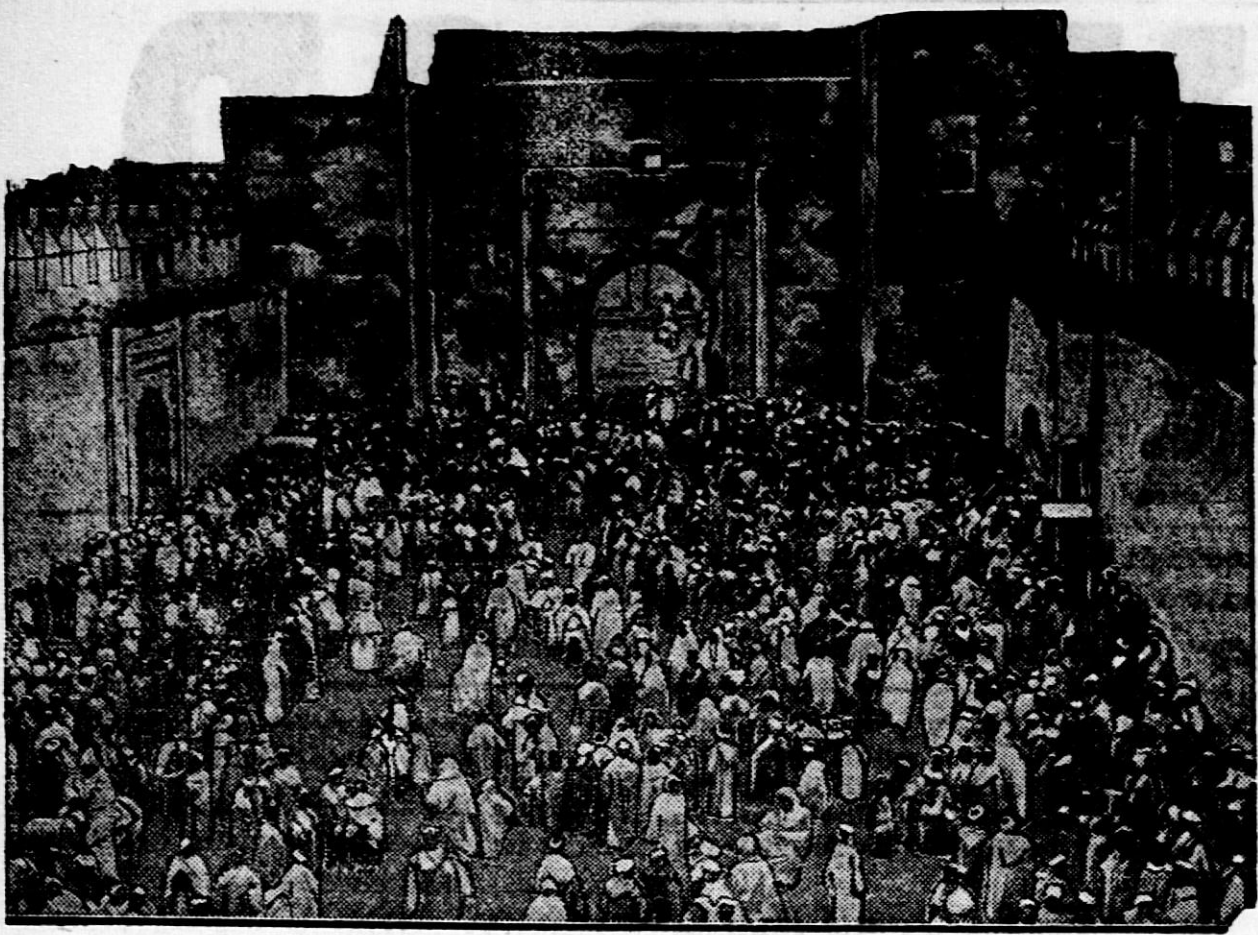
Dogovorno z obema češkima društvoma v Mariboru in Ljubljani ter z ljubljansko ligo je določila mariborska JČ-liga na svoji zadnji odborovi seji ta le podrobni program za česko-jugoslovenske dneve v Rogoški Slatini:

V soboto 1. avgusta polnodne prihod reprezentantov naših oblastev, društev, korporacij, českoslovaških gostov ter zastopnikov ČSR. Ob 20.: v zdraviliški dvorani akademija českega Sokola. Ob 21.: razsvetljava Zdraviliškega doma s koncertom čeških skladb v parku na čast 75 letnici rojstva predsednika ČSR. Masaryka.

V nedeljo 2. avgusta. Ob 9.15 prihod vlaka z ostalimi gosti in udeleženci. Sprevod z godbo pred Zdraviliški dom, kjer je kratek pozdrav. Ob 10. slavnostno zborovanje v zdraviliški dvorani. Govor predsednika JČL iz Maribora, narodnega poslanca dr. Pivka o nalogah lig, govor pokrovitelja prireditve, velikega župana mariborske oblasti doktorja Pirkmajerja, pozdravi zdraviliškega ravnatelja dr. Štera, zastopnikov ČSR, JČL iz Prage, JČL iz Beograda, Ljubljane in Celja, čeških društev iz Beograda, Zagreba in Ljubljane ter Maribora in morebitnih daljnih prijavljenih zastopnikov oblastev, korporacij in tako dalje. Sledi govor urednika B. Borke o Masaryku v srbstvaščini in končno izvolitev pripravljalnega odbora Zveze JČL v Jugoslaviji.

Vsak govornik se mora takoj v začetku prireditve prigrisati predsedstvu. Pozdravi in izjave zastopnikov morajo biti kratke. Tudi govora dr. Pivka in dr. Pirkmajerja trajata le do 15 minut. Spored se bo izvajal točno po programu, ker prične ob pol 12. skupna seja vseh odborov lig in čeških društev v mali zdraviliški dvorani, kjer poroča o delovnem programu JČL ministerjalni tajnik g. Berinčer iz Prage. Ob 13. banket v zdraviliški dvorani s sviranjem orkestra, kjer bo prilika za dalnje govore. Po obedu ogled vrelcev in zdraviliških naprav. Ob 16. prireditev celjskega sokolskega okrožja. Vrnitev z vlakom ob pol 18. ali s posebnim vlakom ob 23.

Slavnost se vrši ob vsakem vremenu in je častna dolžnost članov lig in čeških društev, da se pripeljejo v Rogoško Slatino tudi v slučaju slabega vremena, to že z ozirom na udeležbo odličnih zunanjih gostov, ki prispejo po večini že v soboto popoldne. Udeležbo je javila tudi oficijelno mariborska sokolska župa. Za prevoz so naročeni pri ravnateljstvu državnih železnic posebni vagoni za udeležence.

OGROŽENO MESTO FEZ. Abd-el-Krim se je približal tudi glavnemu mestu Maroka Fezu. Na sliki vidimo Marokance

Abd-el-Krim

V evropsko naobraženem mlademu Kabilu, ki mu je dala francoska šola v Fezu potrebno kvalifikacijo za vlogo osvoboditelja, je že davno živela skrita želja, da bi združil vsa maroška plemena pod skupni prapor odpora proti francoski in španski nadvladi. Sredi španskih upornikov v Melille, najprej kot upravni uradnik, potem pa kot novinar in provincijalni riški dopisnik je znal Abd-el-Krim izrabiti vse, kar bi mu moglo koristiti pri dosegu glavnega cilja. Poznal je vse spietke španske diplomacije, že pred svetovno vojno se je temeljito seznanil s španskim upravnim aparatom, poznal je vojaško slabost španskih gospodarjev in prizadevanje španskih uradnikov, ki bi se bili zelo radi seznanili z razmerami in krajevnimi običaji te bogate kolonije. Abd-el-Krim je kmalu spoznal, da živi v njegovih rojstvih stremenje po svobodi in da je treba samo spretno roko, ki bi dala temu gibanju pravo smer. Zato se je lotil agitacije in organizacije raztresenih plemen, ki jih je hotel združiti v eno nepremagljivo falango za odločilni spopad s tujo nadvlado.

S tem programom je odšel 36letni Abd-el-Krim v drugi polovici 1920 leta od generala Sylvestra iz Melille in malilskemu guvernerju se bržkone niti sanjalo ni, da bo ta mož že prihodnje leto s krvavimi črkami zapisan v špansko zgodovino. S sistematično agitacijo je zbudil Abd-el-Krim med svojimi rojaki željo po neodvisnosti, ki se je še bolj utrdila, ko je proglasila Amerika v osebi pokojnega prezidenta Wilsona načelo samoodločbe narodov. Vsa predhodna pogajanja so bila brezuspešna in tako so napadla generala Sylvestra 21. julija 1921 združena plemena najprej pri Melilli. Med uporniki so se zlasti odlikovala plemena Beni Uriazel in Beni Famen, ki so tudi največ pripomogla k težkemu porazu Špancev pri Anualu, kjer je bil med tisoči ubitih tudi sam general Sylvester. Španci so bili zelo ogorčeni in so pošiljali na bojišče neprestano nove čete. Menda se takrat ni hče več ni spominjal dolge kolonialne vojne, ki jo je morala začeti Španija proti riškim plemenom že prejšnje stoletje. Španci so ostali trdovratni. Tudi največji poraz jih ni spametoval. Šele ogromne finančne žrtve so prisilile špansko vladu, da je likvidirala svoje krvavo podjetje. Ozemlje od Tetuana do melillske trdnjave, torej riška pokrajina, je ostala po tej vojni v Abd-el-Krimovih rokah, dočim so se utrdili

Španci samo v svoji stari postojanki Ceutu in severozapadnem delu Maroka.

Pol leta je vladal v Maroku mir. Ta čas je znal Abd-el-Krim imenito izrabiti za nadaljno agitacijo. Napovedal je Špancem sveto vojno, moderniziral je svoje čete in se pridno pripravljal na drugo dejanje maroške tragedije. Ni dvoma, da mu je šla pri vpadu na francosko ozemlje zelo na roko praktično nezmiselná administrativna razdelitev špansko - francoskega ozemlja južno od riškega pogorja. Abd-el-Krim se je opiral na pomoč plemena Beni Zerual na francoskem ozemlju, ki se mu je večinoma tudi pridružil, in tako je začel v marcu ofenzivo proti Nadi Wergha. Dasi napada nihče ni pričakoval in da si so bili Abd-el-Krimu prvi uspehi zagurani že s tem, ker je plemo Beni Zerual Francoze izdalo, ni prišel maršal Lyautey v zadrego. Ta znameniti kolonizator in odlični strokovnjak na polju pacificiranega Maroka je že leta 1924 spoznal vse nevarne posledice Abd-el-Krimove agitacije. Zato je dal zgraditi ob vnožju riškega pogorja nad 60 utrd. Abd-el-Krimu je bilo največ ležeče na tem, da se polasti Feza (glej sliko!), svetega mesta, sedeža zmagovitih sultanov in posvetne islamske kulture. S tem se je hotel polastiti železniške zveze med Marokom in Alžirjem ter onemogočiti dovoz francoskih čet. Maršalu Lyauteyju se je posrečilo odbiti napad. Oblegane francoske čete so dobivale hrano s pomočjo aeroplanov.

Prva doba vojne v Maroku je bila pa le uvod v odločilni spopad za ohranitev Maroka sploh. Franciji teče voda v grlo. Vsi njeni vojski in politični krogi priznavajo, da je položaj v Maroku zelo kritičen in da tudi eventualna zmaga še ne pomeni končne rešitve tega perečega problema. Maroko je vulkan, ki lahko vsak hip izbruhne, tudi če se Francozom posreči premagati Abd-el-Krimove čete. Francija se tega prav dobro zaveda in zato je začela pogajanja s Španko, da prisili Abd-el-Krima s skupno vojaško akcijo h kapitulaciji. Morebiti se ji na ta način posreči odstraniti vsaj začasno nevarnost Abd-el-Krimovega pokreta, ki gre za tem, da se Maroko popolnoma otrese tuje nadvlade.

Proti odedelelosti deluje s kolosalnim uspehom samo **VILFANOV CAJ** kar priznavajo vsi strokovnjaki. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajal: Kem. pharm. laboratorij **Dr. D. VILFAN,** ZAGREB, ILICA 204 116

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVIK BARAGA,** LJUBLJANA Selenburgova ulica

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Narajana je takoj spremlj svojo gosta v stransko, v skalo vsekan in razkošno opremljeno sobo. V kamini je plapolal ogenj, ki je širil prijetno toploto. Toda Ralph je še vedno drhtel. Ne da bi se slekel, je legel na divan, pokril se je z debelo žimnato odejo in kmalu trdno zaspal.

Ko se je prebudil, mu je bilo zelo slabo. Strašna vročina je sledila hudi mrzlici, udje so bili težki, v prsih ga je skelelo, kakor da jih režejo razbeljeni noži. Kot zdravnik je Ralph takoj spoznal, da se je prehladil v lednikih in da je dobil nevarno vnetje pljuč. Hotel je vstati, pa ni mogel in ves obupan se je zgrudil nazaj na divan. Par korakov od skrivnostnega eliksirja ga čaka smrt v tej skruti votlini.

Kmalu se je pojavil Narajana. Ogledal je bolnika, zmajal z glavo in spregovoril z vidnim sočutjem.

— Preveč sem se zanašal na vaše sile. Prehladili ste se in to je tudi pospešilo vaš konec. Stojite na ozki stezi, ki vodi na oni svet. Eliksir bi vas še rešil, vendar pa razumem, da ga v tem položaju morebiti ne želite. Dragi prijatelj! Storite mi uslugo in dajte mi pred smrtjo nekaj kapelj svoje krvi, ki mi bo pomagala, da se osvobodim.

Ralph mu je z onemoglim nasmehom pomolil roko.

— Vzemite! — je zašepetal.

Narajana je zavil rahlo njegove srajce, potegnil iz žepa stekleničico in razrezal s pinceto kožo na roki. Kri je brizgnila. Skrbno jo je prestregel v stekleničico, nakar je s spretnostjo preizkušenega kirurga obvezal rano.

— Hvala vam in zbogom! — je dejal ter krepko stisnil vročo Ralphovo roko. — Ali bolje rečeno — do svidenja na onem svetu!

Prikimal je z glavo in stopil k vratom. Ralph ga je poklical s pritajenim glasom:

— Pokistite mi malo življenjskega eliksirja za slučaj, če bi se hotel ustrašil smrti — je zamrmral in sram ga je bilo te vroče želje.

Čuden smehljaj je šinil po Narajaninem strogem in lepem obrazu.

— Dobro! Takoj ga prinesem, — je odgovoril. Kmalu se je vrnil z majhno škatlico, ki jo je molče odprl. V nji sta bili dve stekleničici — ena večja in druga manjša. Narajana je vzel kristalno čašo in nallil vanjo iz večje stekleničice malo tekočine. Dvignil je čašo proti svetlobi in pokazal zdravniku, da je na dnu snov, ki je podobna tekočemu ognju.

— Evo! — je dejal, postavil čašo na mizo in jo skrbno pokril s stekleno ploščico. — Če izpijete to, postanete gospodar vse dedščine. V tej stekleničici je že pripravljen eliksir. Zbogom!

Narajana je vzel iz škatlice manjšo stekleničico, ki jo je postavil na bolnikovo mizo, nakar se je naklonil in odšel.

Zdravnik je ostal sam. Ležal je in ogledoval čašo, v kateri je bilo skrito življenje, ne da bi se mogel odločiti, kaj mu je storiti. V tem je pa postajalo njegovo stanje čedalje slabše. Mučila ga je strašna vročina; hude bolečine so mu trgale prsi, dihal je težko in včasih se mu je zdelo, da se zdaj zdaj zaduši.

Ne glede na osvežujočo pijačo, ki je bila pri rokah, ga je strašna žeja čedalje bolj mučila. Zdelo se mu je, da zastira njegove oči črna zavesa in včasih se je celo onesvestil.

— Očitvidno se je bližala strašna neznanka, ki kosi človeška življenja.

Kar je začutil v srcu silno hrepenenje po življenju. Saj življenja malone sploh ni poznal. Njegova mladost, polna skrbi za vsakdanji kruh, je minila v siromaštvu in Ralph se je moral težko boriti za kosček kruha. Ko je pa slednjič dosegel pošteno in skromno blagostanje, je navalila nanj bolezen. Mučilo ga je trpljenje in nepremagljiva želja, da bi spoznal nerazumljive skrivnosti človeške duše. Zdal pa, ko ima pri rokah življenjski eliksir, umira — in umira radi svoje omahljivosti. Res obeta ta čaša strašno in neznano skrivnost, toda kljub temu je menda vendar le še boljša nego ta težka, počasna in mučna smrt.

Naenkrat mu je zaprlo sapo. Sluzasta tekočina, ki so jo bila menda polna njegova prsa, se je dvignila v grlo in ga dušila. Ognjeni krogi so zaplesali ured njegovimi očmi in za hip se je onesvestil.

II.

Morgan — bogati dedič in ženin prelestne vdove.

Ko se je Ralph zopet zavedel, ni čutil več vročice, pač pa strašno slabost. Kakor svinec teži udje so mu odrekli pokorščino. Z grozo je opazil ali vsaj zdelo se mu je, da puhti iz njegovih rok in prsi črnkasta para. Lotila se ga je strašna potrtost in strah pred razpadom. Hotel je zagrabiti čašo, pa ni mogel dvigniti roke. Predolgo je omahoval...

Toda ne! Saj noče umreti, ko je rešitev tu. V njem se je nenadoma zdramila vsa sila volje. Z nečloveškim naporom se je dvignil; njegovi otrpli prsti so zgrabili čašo in vrgli stekleni pokrov na tla.

Ostri in strupeni vonj je tako vplival nanj, da se mu je zdelo, kakor bi bil vdihnil življenje. Njegov um se je razjasnil, dihanje je postalo lahko. Brez najmanjšega kolebanja je dvignil čašo ter jo v dušku izpraznil do dna.

Spočetka je čutil, da je pogoltnil tekoči ogenj. Potem je nastala nekaka notranja eksplozija. Njegovo telo je začelo razpadati na tisoče atomov, ki so krožili v morju bleščeče svetlobe.

Ena sama misel, da je prevaran in zastrupljen mu je šinila v glavo, potem se je zgrudil na blazino in obležal, kakor da bi ga bila zadela strela.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dn. 28. julija 1920.

— **Slaba tolažba.** Državno uradništvo je po pravici ogorčeno, da država še vedno odlaša z izplačilom nepravilnih razlik. Ta kulturni škandal se je v naši javnosti že dovolj obravnaval in vsi vemo, da je moralna dolžnost države čim prej poravnati, kar dolguje po zakonu svojim uradnikom. Toda vse kaže, da se merodajni krogi te dolžnosti ne zavedajo, ker je finančni minister v narodni skupščini izjavil, da »ko se bodo izračunali oni avansi, ki so jih prejeli uradniki do meseca decembra 1924 in ko se bodo izračunale razne dnevne in draginski dodatki, se bo videlo, koliko to znaša«. Do takrat da se pa ne more trditi, da dolguje država uradnikom 200 milijonov. Torej ko in kadar se bo vse izračunalo, takrat se bo šele videlo, če se bo lahko uradnikom sploh kaj dalo. Bo je slovinčna oblika, ki pomeni v tem slučaju — trpi kozak, ataman boš. Od teh bo in bode pa uradniške rodbine ne bodo site ne oblačene, in zato je skrajni čas, da država neha operirati s praznimi obljubami. Kaj res nima finančno ministrstvo uradnika, ki zna seštevati in odšteti, da bi izračunal, koliko znašajo uradniške razlike? Naj poveri to težko nalogo prizadetim uradnikom, pa bo takoj izračunano.

— **Kandidatje za podtajniška mesta iz Slovenije.** Velika je borba za mesta državnih podtajnikov v vladi RR. Radicevci in tudi neka gospoda iz Slovenije napačenju vse sile, da bi se dokopali do vplivnih podtajniških mest v vladi RR. Radikalni začasnó odklanjajo vse kandidaturo. Značilno je, da se je prijavilo iz Slovenije 17 kandidatov za razna mesta državnih podtajnikov. Predvsem kandidirajo Slovenci, za notranje, trgovinske in prosvetno ministrstvo.

— **Osebnost.** Minister n. r. dr. Niko Zupančič je prišel v Beograd.

— **Češkoslovaški poslanik dr. Šeba** je odpotoval na oddih na Bled. V Beograd se vrača 5. avgusta.

— **Prihod odličnega pedagoga.** Znan književnik in pedagog dr. Paja Radosavljevič, ki deluje na newyorški univerzi in ki slovi v Ameriki kot največji sodobni pedagog, je prišel v našo državo. Nahaja se v Makarski v Dalmaciji, kjer ostane na počitnicah do konca julija. Nato odide v razna mesta in poseti med drugim tudi Beograd, Zagreb in Ljubljano. Dr. Radosavljevič je rodom iz Banata in se je pred vojno izselil v Ameriko, kjer je dosegel visoke znanstvene časti. Na mestu bi bilo, da pridobi kakoj ljubljansko naučno učiteljsko ali žensko združenje dr. Radosavljeviča za predavanje v Ljubljani, recimo o ženski pedagogiki v Ameriki ali o podobnem vprašanju.

— **Državna učiteljska skupščina UJU** se vrši letos 28., 29. in 30. avgusta v Subotici. Delegati in predsedniki društev, ki se udeležijo skupščine, se morajo zaradi prenočišč prijaviti do 10. avgusta poverjenstvu UJU Ljubljana.

— **Predstavniki Malorusov** pri ministru ver. Pred dnevi je prišel v Beograd predstavnik Malorusov dr. Gavorasi. Med drugim je posetil ministra ver, pri katerem je ostal dalj časa.

— **Pravilnik o učiteljskih.** Posebna komisija, postavljena od ministra prosvete, je izgotovila pravilnik o učiteljskih šolah. S tem pravilnikom se izjednačuje program naobrazbe v vseh učiteljskih šolah naše države. Pravilnik stopi v veljavo začetkom prihodnjega šolskega leta.

— **Natečaj za redarstvene stražarje.** V zboru kr. redarstvene straže v Zagrebu se bodo izpolnila izpraznjena mesta 50 redarstvenih stražarjev v svojstvu zvanikov. Kandidati se morajo prijaviti zapovedniku kr. redarstvene straže v Zagrebu, Petrinjska ulica št. 18 dne 29. avgusta ob 8. uri zjutraj ter naj prinesejo s seboj potrdilo policijske oblasti o dosedanjem vedenju, šolska izpričevala, oženjeni pa še dokazila o zakonu in o starosti otrok. Dovoljšti morajo najmanj 2 razrede srednje šole ali pa štiri razrede osnovne šole. Podrobnosti pri navedenem naslovu.

— **Kongres proti malariji v Madridu.** Od 9. do 14. avgusta se vrši v Madridu mednarodni kongres proti malariji. Kot delegat naše države prisostvuje kongresu po nalogu ministrstva za narodno zdravje dr. I. Starčič, šef protimalaričnega instituta v Trogiru.

— **Varstvo koles na vlakih.** Iz kolesarskih krogov nam pišejo: Če vzamete s seboj na vlak kolo kot prtljago, se ti pripelje, da dobiš na postaji, kjer izstopiš, pokvarjeno ali vsaj odrgeno kolo v roke. Vprašamo: Kako pride kolesar-potnik do tega, da dobi iz vlaka pokvarjeno blago nazaj, ko je vendar pošteno plačal pristojbino za varstvo?

— **Kaj je s šolskimi odrli na mestnih ljudskih šolah?** Poročajo nam: Zunaj po odeži so si postavile mnoge šole svoje odrle za gledališke predstave po šolski mladini, v mestnem šol. okraju je znan do zdaj en sam tak oder. Kako je to? Saj so stroški za to minimalni, namen pa vzgojevalen!

— **Nov list v Sarajevu.** Javljajo iz Sarajeva: Mlajši pristaši Vidovičevega pokreta nameravajo ustanoviti svoj tednik, ki prevzame brezobzirno borbo s povojnim duhom časa in visoko dvigne omladinski idealizem. List bo zastopal etična načela, katera goji Vidovičev pokret in njegov organ »Uzajatelj«, samo bolj borbeno in odločno. List bo nosil naslov »Mladost«.

— **Smrtina kosa.** Umrila je v Mariboru v visoki starosti 83 let ga. Ana Herman. J. Janežič, posestnika v Kamniku, Pogreb 1. v sredo 29. t. m. ob 17. iz kapelice na pokopališču na Podbrežju pri Mariboru. Blag ji spomin!

— **Udruženje bivših aktivnih oficirjev.** poziva vse penzionirane oficirje predvse ne Srbije in Črne gore, da se prijavijo taj-

ništvu Udruženja, Beograd, Kolarčeva ul. 1, Jugoslovenska banka.

— **Cirkus »Kludsky«** v Beogradu. Znan cirkus »Kludsky«, ki je bival teden dni v Ljubljani, je med tem časom obiskal razna mesta. Tako Zagreb in naposled Beograd. V Beogradu je ostal 15 dni. Iz Beograda bi moral oditi v Subotico. Mesto prebivalstva Novega Sada pa je odposlala h »Kludskemu« posebno delegacijo, ki je preprosil vodstvo, da je izpremenilo pot in da nastopi cirkus tudi v Novem Sadu.

— **Iz naše države sta izgnana 25 letni fotograf Konrad Holzes iz Leibnitz in 58 letni Ludvik Teči iz Pečuja na Madžarskem.**

— **Nepoštena poštna uradnika.** S policijsko tirnico iščejo 20 letno Anko Stefanac, ki je kot poštna pomočnica v Tušilovici (srez Karlovac) pomeverila 75.000 Din državne gotovine. Defraudantinja je izredno velika (190 cm visoka) in močna ženska.

— **Grozno maščevanje varane deklice.** Te dni se je odigrala v Plasah blizu Sušaka pretresljiva ljubavna žalost. Komaj 17-letna Margareta Franevič izredno nežna deklica, se je pred petimi meseci seznanila s 25-letnim mehanikom Rudolfom Weismillerjem. Iz znanja se je razvila idealna ljubez. Ljubimec je prinašal svoji izvoljeni vsaki dan slaščice in cvetke ter ji prigsal večno zvestobo. Srečna zaljubljenka pa sta imela nevoščljivce med sosedomi, ki so širile vsakovrstne izmišljene, grde in strašne vesti o njima. Posledica teh izmišljotin je bila katastrofa. Ljubimec je namreč hudobnim govoricam verjel ter pisal Margareti poslovlino pismo, naj ga za vedno pozabi. Deklica je pismo tako razburilo, da je zbolela, vendar ni hotela nikomur zaupati svoje boleti. Ko si je zopet pomagala, je pisala nezvestemu Rudolfu, naj pride po svoja darila, nato pa se bosta mirno poslovala. Mladenček je res prišel v njeno sobo. Kaj se je tam med njima odigralo, nihče ne ve. Domači so bili opozorjeni šele na obupno klicanje, a ko so prihiteli, se jim je nudil strašen prizor. Mladenček je ležal v mlači krvi, deklica pa je ravno pila iz steklenice lizol potem, ko je zadala nezvestemu ljubimcu več smrtnih sunkov z dolgim kuhinjskim nožem. Oba so brž prepeljali v bolnico ter upajo vsaj mladenčec ohraniti pri življenju.

— **Draga špekulacija zagrebskega Zida.** Te dni so finančni organi blizu Sušaka prijeli Moša Silbersteina, trgovca iz Zagreba, ko je po noči vlek el čez mejo dva ogromna kovčka, nabasana s italijansko svilo. Dasi živi ta Zid v Zagrebu že nad 20 let, lomi hrvaščino tako strašno, da ga komaj razumejo. Silberstein je preživel v Opatiji kot letovisčar 20 dni. Da bi pa dobil stroške z bogatimi procenti povrnjene, je nakupoval svilo od trgovine do trgovine, da jo potem utihotapi v Zagreb. Tihotapce se je izgovarjal, da sploh ni vedel, da je treba za svilo plačati carino. Rekel je, da je kupil svilo za ženo, hčerke, sestre, tete, svakinje in teh prijateljice. Ko so mu povedali, da je blago zaplenjeno, je začel tarnati. Moji siromašni žena bude gola ostala, o moje nesrečni hčerki bodo plakala. Ko pa so mu naznanili, da mora vrh tega še plačati v državno blagajno 80.000 Din, je Zid prebledel, zavaljal se in onesvestil. Nezvestega so odnesli v zapor, kjer pa se je kmalu zbrlital in predložil ček za 80.000 Din.

— **Žalosten sloves nemoralnosti** si je pridobil mesto Novi Sad. Ko je nedavno priredila policija splošni pogon za dekletki, ki se preživljajo z nemoralno obrtjo, ji je padlo v roke več tucatov teh nesrečnih razvostne starosti. Večina prijetih deklet je bila spolno okuženih, a ko so jih hoteli izročiti v bolnico, se je pokazalo še bolj žalostno dejstvo, da je bolnica že prenapolnjena s takimi ženskami. Policija se je obrnila po navodila na notranje ministrstvo.

— **Ljubimska drama v Zagrebu.** 25 letna Olga Kobilovič, žena zagrebskega fotografa, je pričela ljubimsko razmerje s 23letnim brivcem Zvonkom Frankovičem, ki je bil oženjen. Frankovič je na vseh tajnih sestankih silil v Olgo, naj se loči od svojega moža in njega poroči. Isto se je ponavljalo dne 25. t. m. v nekem gozdiču pri Zagrebu. Ker je Olga tudi to pot priporočila na ločitev odklanjala, je potegnil Frankovič dolg lovski nož ter Olgo zabodel v hrbet in prsi. Med tem ko je ranjena žena zbežala, si je Frankovič zadal šest sunkov v prsi ter je med transportom umrl. Tudi Olgo so pripeljali v bolnico.

Ljubljana

— **V pojasnilo.** Včeraj je bila v istu neka vest o »Adamitu ob Gruberjevem nabrežju.« Neko policijsko poročilo, o katerem lahko rečemo, da ni točno, je javljalo o tem Adamitu, ki je baje pohiujeval pošteno ljubljansko ljudstvo tako da se je zgražalo. Dobri in sicer delovni Lovro Avsener se je v nedeljo nekoliko zazibal v valovih alkoholnega morja, zapustil je svojo dobro ženo in se vlegel popolnoma obleden v zeleno travico ob Gruberjevem nabrežju. Tu ga je dobil, kakor pripoveduje ustno izročilo, stražnik. Kaj je Lovro poznje delal, o tem bo gotovo po nezmoljivem vnenju ljubljanske policije imel dati odgovor pred sodnim tribunalom. S tem je ta zadeva za ljubljanskega kronista končana.

— **Psi v parkih.** Pišejo nam: Mestna občina izmeče vsako leto na tisoče za javne nasade osobito parke; pa kar ne poškojujejo ali uničijo po noči skupine dobrovoljnikov, polomijo po dnevi razni psi privatnikov, ki jih puste brez vrvic, da se po nasadih podijo in cvetlične skupine onesnažijo. Ta brezobzirnost zasluži eksemplarično kaznen krivcev.

— **Vreme v Ljubljani.** Dne 27. t. m.: temperatura ob 19. 20° C, zračni tlak 760.1.

Dne 28. t. m.: ob 6. zjutraj 17° C, zračni tlak 760, samobelež 737, vlažnost 100%. Ob 12 19° C, zračni tlak samobelež 738.

— **Zahvalaj** Društvo upokojenega učitelstva Slovenije v Ljubljani mi je po umrlem mojim soprogom g. nadučitelju Erker Juriju izplačalo podporo 500 Din, za kateri dar se iskreno zahvaljujem skrbnemu društvu. Marija Erker, nadučiteljeva vdova.

— **Vlom na Kodeljevem.** Včeraj so neznaní vlomilci prišli na Kodeljevem v podrešno stanovanje šoferja Zvonka Potočnika ter odnesli razne obleke in perila v vrednosti 5670 Din. Vlomilcem je policija na sledu.

— **Nagajivost.** Pečnik Josip in Grum Anton v Dravljah imata nekatere prepire med seboj. Ponoči 26. t. m. se je vračal Grum iz neke gostilne, a ko je videl, da je pri Pečniku v spalnici odprto okno, je začel metati v sobo pesek, pa tudi debelejša kamenja. Pečnik in njegova žena, ki sta že spala, se imata zahvaliti le srečnemu slučaju, da nista bila ranjena.

— **Mica Kovačeva z volajškim bodalom.** 25letni čevljarški pomočnik Jakob Zupan iz Vel. Mengša je pil in jedel v gostilni Vaš v Rodici in v Domžalah pri Habjanu, a povsod je natihoma pobegnil, ne da bi bil plačal. Ko so ga pri zadnjem slučaju zasledovali, je potegnil izpod suknjice volajško bodalo ter grozil zasledovalcem. Od takrat je Zupan pobegnil.

— **Zopet tatvina cerkvenega prta.** Iz trnovske cerkve je izginilo 1200 Din vredno pregrinjalo.

— **Ukraden kosilo.** Janez Kunovar iz Kleč je imel v Mestnem logu kosce. Do njegovega voza se je priplazil neki potepuh ter odnesel dva hleba kruha, 1 in pol litra domačega sadjevca in velik lonec kuhanega fižola.

POZOR!

Opozarjate se, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štiri pare drugih. Kupite eden par in prepričate se. — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene

Sokol

— **SVOJEMU ČLANSTVU!** V nedeljo dne 2. avgusta se vrši na Taboru zlet Sokolske župe Ljubljana. Naša dolžnost je, da se kot matično društvo udeležimo te sokolske manifestacije v čim največjem številu; dolžnost vsakega posameznika, ki poseduje kroj pa je, da se temu pozivu odzove. Zbirališče članstva v nedeljo ob 8. uri pred Narodnim domom, odhod točno ob pol 9. na Tabor. Zdravo! Odbor »Ljubljanskega Sokola«.

— **Župna odborova seja sok. župe Ljubljana** se vrši strogo obvezno za vse delegate, društvene staroste in blaginjake v Ljubljani na Taboru v nedeljo, dne 2. avgusta 1920, ob 9. uri zjutraj. Starešinstvo sokolske župe Ljubljana 1444-n

— **Sokol I.** Danes v torek sestanek rediteljske zborna na Taboru ob 8. uri zvečer. Razdelitev rediteljskih služb. Pridite vsi! Pričakujemo novih prijav. — Zdravo! Predsednik. 1445-n

— **Sokolska župa Ljubljana.** V nedeljo dne 2. avgusta 1920. priredimo popoldan ob 3. uri promenačni koncert v pozdrav gostom na Taboru. Koncert, ki traja pol ure, izvaja godba dravske divizije. Takoj po koncertu prične javna telovadba s tem sporedom: 1. Proste vaje članic z 1. 1925. 2. Orodna telovadba članic. 3. Šestnajstotica od br. Fr. Erbera. Izvajajo člani III. okrožja. 4. Simultane vaje na 5 konjih. Izvajajo člani treh ljubljanskih duštev. 5. Skupne proste vaje članov in članic. Izvajajo članstvo I. in IV. okrožja. 6. Orodna telovadba članov. 7. Vaje s kiti. Izvajajo članice II. in III. okrožja. 8. Proste vaje članov za leto 1925. Zdravo! Župno starešinstvo. 1446-n

— **Ljubljanski Sokol** poziva svoje članstvo, ki sodeluje na župnem zletu, da se udeleži redovnih vaj v petek 31. t. m. ob 7. zvečer na letnem telovadišču, v slučaju slabega vremena pa v telovadnici, Prednjaški zbor. 1442-n

— **Za Turkov sklad Sokolskega doma na Taboru** so darovali: Manica Koman 250 Din; Rihard Tory, trg. potnik 100; Avgust Zabkar, tovarnar 1000 Din; Notar dr. Kuhar (honorar Bončarjeve zapuščine) 2000 Din; Franc Kušar 100 Din; br. Štebi nabral v Sokolski družbi 200 Din; Matija Bončar 1000 Din; skupno Din 4.650; ing. Vičič daroval Kč 100. Hvala darovalcem, hvala br. Turkovi in vsem, ki se spominjajo ustanovitelj Tabora v tej obliki! Odbor.

Ljilija

— **Ana sejem na Teharjih pri Celju** je bil, kakor vsako leto, tudi letos dobro obiskan. Prignane je bilo veliko razne živine, dobre in slabše kakovosti. Tudi kramarje z raznim blagom je prišlo precej. Kupčija je bila srednja.

— **Odšli se je iz Celja v Gradec** znan celjski nemški trgovec Costa-Kuhn, bivši lastnik milarne na Spodnji Hudinji pri Celju. Svojo hišo na Glavnem trgu je prodal trgovcu Werenu, mlarna pa je prešla v last g. Iv. Čaterja, industrijalca v Celju.

— **Društvo »Musikverein«** v Celju se je razšlo. Zadnji predsednik društva je bil dr. Fric Zanger. To društvo je včasih dobro uspevalo in je imelo mesto svojo lastno godbo. Ali bi ne kazalo osnovati kaj silnega slovenskega, ker potreba lastne mestne godbe se občuti v Celju vedno bolj.

— **Okrožni odbor Rdečega Kriza** se je osnoval v Celju. Predsednik je komandant mesta podpolkovnik g. Avram Berah.

— **c Preprečena železniška nesreča.** V petek zvečer med 18. in 19. uro je divjala nad okolico Paške vasi v Savnjski dolini huda nevihta. Utargal se je oblak; iz bližnjih gričev in hribov so prihrumeli potoki deževnice, ki so preplavljali polja in razdrli železniški nasip pri Paški vasi na treh mestih v dolžini 2 do 3 metrov in pol pol metra globoko. V tem času je vozil po progi ravno vlak iz Šoštanja, ki prihaja v Celje ob 18.45. Grozečo težko žel. nesrečo je preprečil Alojz Gačnik, mlinar pri g. Irmanu v Paški vasi. Gačnik je tekel vlakunaproti, ter dal znamenje, naj se vlak ustavi, kar se je tudi zgodilo. O poškodbiproge je bila takoj obveščena postaja Rečica na Paki, ki je odposlala pomožni vlak z delavci. Med tem časom so prišli tudi delavci z okolice, ki so takoj pričeli s popravilanjem proge. Kmalu so prispeli s pomožnim vlakom tudi izvežbani delavci z Velenja, ki so dovršili popravilo proge do konca, nakar je stroj odpeljal proti Rečici, da preizkusi progo. Vlak je nato odpeljal korakoma do Rečice in prispel v Celje s 125 minutno zamudo.

Maribor

— **m Cenejši kruh.** Zadruga pekov v Mariboru razglša, da se sporazumno s srezko oblastjo in mestnim magistratom s jutrnjim dnevom znižajo cene sledeče: 1 kg belega kruha 7 Din, 1 kg črnega 6 Din, žemlje pa po pol Din.

— **m Iz valov Drave** je rešil v Ptaju dr. Gosavok solistator Likar Machalko-ega hlapca, ki se je že potapljaj.

— **m Brzovlak je povozil** ob predoru blizu Slov Bistrice 18 letnega posestnikovega sina Gumzeja iz Laporja. Fant je šel po vrgu, a ko se je hotel umakniti naspoti mu prihajajočemu brzovlaku, je od zadaj pridrvel tržaški brzovlak ter ga grozno razmesaril.

— **m Grajsko klet v Mariboru** je zopet prevzel njen prvi lastnik in ustanovitelj g. Gjuro Valjak, ki bo restavracijo renoviral, zato ostane nekaj časa zaprta.

— **m General Maister** je odšel na bolezenski oddih v Zavrč pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Odličnemu narodnemu borcu želimo popolno okrevanje.

Julijska krajina

— **Tržaškega škofa** je osleparil z vrednostnimi papirji neki mladi mož iz Milana po imenu Enrico Ravasi. Prišel je k škofu rekoč, da ga pošlje neka premožna žena, ki želi darovati cerkvi sv. Justa večjo svoto, hoče pa ostati neimenovana. Znal si je pridobiti vizitnico in to je zlorabil. Dvignil je svoto 80.000 lir in izginil. Omenjeni vrednostni papirji so bili ukradeni trdki Milanesi v Pavliji. Ravasija so v Italiji aretirali.

— **Požar v Biljah.** Dne 24. t. m. je nastal ogenj v seniku Leopolda Nemca v Biljah. Škode je okoli 20.000 lir. V Bukovici je tresčilo v zalogo lesa in širambo sena na posestvu Viktorja Gabrovca. Zgorelo je 50 kvintalov sena in nad 5 kvintalov lesa.

— **Pretep na Libušnjem.** Dne 24. t. m. se je skregal 19-letni Anton Cimprič iz Kamna s 73-letnim stricem Antonom Jugom. Potem pa sta se celo pretepala in stari Jug je krepko pritiskal. Gledali so to domačini in neki sorodniki 19-letnega Cimpriča je potegnil nož in zabodel z njim mladeniča Cimpriča v prsi. Zadel ga je v srce. Padel je na tla in umrl, napadalec je zbežal, pozneje pa je bil aretiran. Zalostna slika preprirov in njihovih posledic po kmečkih vaseh.

— **Prezgodnja zahvala.** Tržaška trgovska zbornica je imela zopet slovesno sejo. Na svečan način so se bavili gospodje s poročilom, da se je na predlog novega finančnega ministra nakazala velika svota za potrebne poprave in nova dela v tržaškem pristanišču. Sprejeli so vest na znanje z radostjo in poslali v Rim polno zahvalnih brzojav. Skoro bi bilo bolje počakati, da prispe v Trst nakazana podpora! Obilube in nakazila so že bila, poplave pa doslej še ni bilo nobene, ker se obljube in nakazila niso izpolnila. Sicer je pa tudi res že zadnji čas, da rimska vlada kaj stori za Trst, saj smo letos čitali celo v fašistovskem »Il Polo di Trieste«, da ni kmalu tako znamenjenega pristanišča, kakor je tržaško!

— **68 tržaških tvrč je opeharil** neki Carlo Ruggeri iz Milana. Hodil je okoli tvrč po italijanskih mestih in razlagal, da ima dobro vpeljano informacijsko pisarno v Milano. Dobil je pri trgovcih raznih naročil, katerih seveda ni izpolnil. Prišel je tudi v Trst in ker imajo različni tržaški gospodje to slabost, da se globoko klanjajo in so zelo uslužni pred vsakim človekom, ki pride med neje iz starih provinc, je posetil vse polno tvrč in jih opeharil 68. Mladi Ruggeri je pri tem prav dobro živel, ali ker navadno nobeno sleparstvo ne traja dolgo, ga je kmalu prišla policija in pred sodnjo je bil obsojen na eno leto zapore in 800 lir globe.

Sport

— **Rapid : Helsingfors 1:1 (0:0).**

— **Battling Siki brez konca.** Znan negalski boksar Battling Siki, ki je pred 2 letom azaslovel po svetu radi nenadne zmage nad svetovnim prvakom Francozom Carpenterjem, je v Newyorku povzročil nov škandal. To pot pa jo je tudi sam izkupil in leži sedaj smrtnonevarno ranjen v bolnici. Pred dnevi je namreč nastopil proti indijanskemu boksarju in ga v tretjem kolu potkolkel knockout. Po prireditvi je začel Battling Siki s prijatelji v beznico, kjer je popaval celo noč. Zjutraj so redarji našli Battling Siki v mlaki krvi z bodalom v vratu. Prepeljali so ga v smrtnonevarnem stanju v bolnico. Poročilo pravi, da so neznaní zlikovci napadli Sikija iz osvete. Siki je že v Parizu povzročil razne skandale, za kar ga je francoska boksarjska unija dis-

kvalificirala. Morda pa so takšne vesti (pro zorna) reklama za Sikija??

— **Sumadija (Kragujevac) : Rezerva Jugoslavije (Beograd) 3 : 2.** V Kragujevcu je v nedeljo gostovala rezerva državnega prvaka, Jugoslavije pojačena z igrači prvega moštva Luburicem i Djordjevićem. Kljub lepi igri je podlegla domačinom. Sumadija spada k boljšim provincnim klubom Srbije.

— **Dunaj.** Tekme prve amaterske lige: Sturm XIV : Strassenbahner 2 : 2, Phoenizia : Vorwärts 2 : 1, Simmeringer SV : Red Star 1 : 1.

— **Szombathely.** Admira (Dunaj) : Szombathely S. K. 1 : 2.

Trgovinski odnošaji med Španijo in Slovenijo

Danes dopolne je posetil Zbornico za trgovino, industrijo in obrt v Ljubljani poslovni odpravnik španskega poslanstva v Beogradu Rafael Forn ki je imel daljšo konferenco z zastopniki zbornice glede sklenitve definitivne trgovinske pogodbe s Španjo.

Predvsem se je interesiral za predmete in izdelke, ki se izvažajo iz Slovenije na Španjo, katerih izvoz je zelo oviran in je razvoj izvoza tesno otežkočen. Dobil je točne statistične podatke o veličini našega izvoza, kakor tudi o uvozu iz Španije. Med drugim je poslovni odpravnik predlagal in naglašal potrebo kotiranja španske valute na naših borzah in nasproti naše na španskih. Potrebna je tudi vzpostavitev stalne pomorske linije med našimi pristanišči in španskimi. Priznal je tudi utemeljeno odpravitve koeficienta, ki znaša 70% na navadno normalno carino in ki se pobira od našega uvoza na Španjo. Predvsem uvažamo na Španjo les.

Po izjavi poslovnega odpravnika je Španska zlasti interesirana na uvozu svojega tekstilnega blaga v našo državo.

V kratkem se prično priprave za trgovinska pogajanja med našo in špansko državo in je pričakovati, da se definitivna zaključna pogajanja prično v jeseni in da stopi nova trgovinska pogodba s Španjo čez z novim letom v veljavo.

Po svetu

— **Svoji ženi nos odgriznil.** Iz Coma v Italiji poročajo, da je 39letni Giulio Colom bo svoji ženi, ko ga je obiskala v zaporu, odgriznil nos. Pred sodiščem je izjavil, da je storil to v sled njenega slabega obnašanja. Obsojen je na 17 mesecev zapore.

— **Svojo ženo je zadavil in razrezal,** kakor poročajo iz Padove Giovanni Pasquali, 42 letni nadzornik v neki sladkorni tovarni. Z ženo sta živela v vednem prepri. Razsekane kose trupla je vrzel v reko Po. V zaporu se Pasquali obnaša cinčno.

— **Velik požar v londonskem pristanišču.** Pred nekaj dnevi je izbruhnil v Viktori-dokih na Themsi požar, ki je napravil ogromno škodo nad 100.000 funtov šterlingov. Zgorelo je tudi neki švedski parnik in zaloga lesa.

— **Prevelika previdnost.** Egiptčan Karel Chanour je bogat gospod. Pred kratkim se je napotil na Angleško, da si kupi tam lepo jacht. Bal pa se je, kakor vedno, da bi ga kdo ne okradel ali mu na kak prekan način izvalil denar ni potem izginil. Ko je prišel v London, ni hotel iti v hotel, njemu primeren, marveč se je nastanil v skromni gostilni, denarja ni kazal nikjer in ga ni nosil s seboj, razven, kar treba, v treh bankah je imel tekoče račune. V Londonu ima znanec in neki klub ga je povabil na pomočno zabavo. Modri Egiptčan Chanour pa je prevdaril, da se po nočnih lokalih skrivajo tatovi in se vabilu ni odzval. Ko je imel oditi na Škotsko, je čakal na slučajno priložnost, da prihrani kak šterling in ne pride v dotiko s tatovi. Ali vsak človek ima svojo slabost in tudi Chanourja je v trenutku zapustila prevdarnost, ko se mu je približal znanec, ki se je z njim pripeljal iz Egipta. Rekel mu je, da je trgovec z živino in da se pri kupčiji mnogo zasluži. Na povabilo mu je dal Chanour 7500 šterlingov (okoli 2 milijona dinarjev), s katerimi je izginil. Tako je bil Chanour osleparjen kljub vsej previdnosti.

— **Zborovanje nemških komunistov.** V Berlinu se je vršilo te dni letno zborovanje nemške komunistične stranke, na katero so prišli tudi razni inozemski delegati, med njimi tudi s Kitajskega. Zastopana je bila tudi komunistična mladina in najstarejši njen odposlanec še nima 14 let. Bili so v belih ruskih oblačilih z rdečimi rutami za vratom. Neki francoski komunist je imel obširen govor o vojni v Maroku in je izvajal, da se mora ta imperijalistična vojna izpremeniti v meščansko. Govoril je tudi neki 12 letni delegat komunistične mladine rekoč, da zasleduje njegova organizacija z največjo pažnostjo izvajanje zborovalcev in da se hoče po njih ravnati.

— **Umobolnost v Avstriji** po vojni strahovito narašča. Ko je dunajska mestna občina pred leti prevzela od dežele umobolnina Steinhof, je bilo v zavodu 2000 bolnikov a danes jih je že 3200 in prihajajo vsaki dan novi bolniki.

Gospodarstvo

Zveza Industrijev o Ljubljanskem velesejmu

Uprava Ljubljanskega velesejma nam poroča: Zveza industrijev je poslala na svoje člane okoliščino, ki jasno izpričuje velik pomen ljubljanskim velesejmom za razvoj našega narodnega gospodarstva. Glasi se: »Ljubljanski velesejmi štejejo med najuglednejše gospodarske manifestacije v naši državi. Od l. 1921 sem, ko se je vršil prvi teh velesejmov, in skozi vsa leta se je sloves teh prireditvev stopnoma dvigal na izredno višino. Splošno se priznava točnost in smotreni red velesejske uprave, ki uživa zaupanje vseh interesentov. Zlasti za Ljubljano in za vso Slovenijo so ti velesejmi doprinesli mnogo koristi, ker so najširši javnosti pokazali našo delavnost in našo produktivno naprednost. Tudi so vzbudili v vsej državi živahno zanimanje za našo industrijo in obrtnost in so v veliki meri pripomogli, da so se potrebe in upravičene zahteve teh gospodarskih panog spoznale in upoštevale. Mi smo mnenja, da so ljubljanski velesejmi izdatno pomagali pri vseh prihoditvah, ki smo jih v zadnjih letih mogli izvajati. Če se nam tudi niso izpolnile vse upravičene želje, vendar vemo, da bi bil naš položaj še težavnejši, da nismo mogli oprati se na to našo ugledno institucijo.

V Ljubljanski vzorčni velesejmi se vrši v času od 29. avgusta do 8. septembra 1925. Vse kaže, da bo navzlic občutni gospodarski krizi letošnja prireditev dobro uspešna. Prijave iz inozemstva so skoro številnejše nego lanske leto, udeležba iz drugih pokrajin naše Kraljevine je dokaj živahna. Nasprotno pa so mnoga domača industrijska podjetja s svojimi prijavami v zamudi, dočim so druga podjetja zmanjšala obseg najetega prostora. Baš se je, da ne bi razstavljali iz ostalih pokrajin Kraljevine in iz inozemstva potisnili naše domače producente v stran. Notranji prostori v velikih paviljonih so po večini že oddani, vendar je še nekaj prostora rezerviranega za domačo tvornice. Ker je redni prijavni rok že potekel, more velesejska uprava pristoječo, katero zakasnelo prijavo da naj se vpoštevata, in je naravno, da bo dala domačim interesentom prednost.

Nova carinska tarifa, dasi ni izpolnila vseh naših želja in pričakovanj, je vendar mnogim našim industrijskim obratom omogočila in zagotovila nadaljnji obstoj. Baš v času, ko se naj vrše in zaključijo trgovinska pogajanja s sosednimi državami, moramo porabiti priliko letošnjega velesejma, da javno prikažemo ustroj in kapaciteto domače industrije, da jo tako obvarujemo pred kvarnimi koncesijami napram inozemski konkurenci.

Novo stanje, ki je nastopilo po 20. juniju t. l., pa je občutno zadelo več industrij.

skih strok, ki so postale žrtve političnih argumentov. Tako n. pr. je ostala vsa mlinska industrija brez zaštite. Mi bi priporočali, da mlinska industrija Slovenije korporativno nastopi na ljubljanskem velesejmu in da tam nazorno predloži svojo žal neizrabljeno kapaciteto. Taka demonstracija bi se mogla prirediti z razstavo slik, ki pokažejo zunanje lice naših velikih mlinov ter njihov notranji ustroj, dočim bi mogli diagrami o kapaciteti in zaposlenosti, o razmerju nabavnih in prevoznih stroškov na pram cenam žita in finalnih produktov jasno ilustrirati sedanje prilike ter potrebo po odločnih ukrepih v korist tej industriji. Kar velja za naše mlinske, bi se moglo slično navesti za več drugih strok. Odločilnega pomena bi bilo, če bi se ziasli one stroke, ki niso bile deležne zadostne pozornosti! In pravilnega vpoštevanja korporativno pakazale na letošnjem velesejmu in tako solidarno dokumentirale nujnost svojih zahtev.

V takem smislu si usojamo apelirati na naše p. n. člane, da se po možnosti še priljavijo za letošnji ljubljanski velesejem, kolikor tega še niso storili. Ni niti potrebno, da poedina podjetja zasedejo velike prostore, marveč bo ponajveč zadostovalo, če vsako podjetje vzame le nekaj metrov, kjer more razporediti sliko in diagrame o svojem obratu, pa tudi zbirko svojih vzorcev, ki naj pričajo o kvaliteti proizvodov.

Končno navajamo, da so baš merodajni gospodje in pristojni ministristvu že ponovno povdarili, da naj domača industrijska podjetja ne izostanejo, kadar se naša produktivna delavnost kaže širšemu svetu. Mi se pridružujemo temu naziranjju in polagamo p. n. članom na srce, da pomagajo našemu letošnjemu velesejmu do čim popolnejšega uspeha.

Upravi velesejske je priznanje Zveze industrijev v največje zadoščenje in stremi tudi letos z vsemi močmi za tem, da se prireditvi velesejske odpornosti razvoju naše industrije, obrti in trgovine in si črpa zaupanje vseh interesentov.

—g Letošnja letina. Iz zadnjih poročil o stanju letošnje letine je razvidno, da bo za 20 % boljše od lanske. Izredno veliko bo letos izvoz žita iz Kanade, Indija bo izvažala samo manjše količine.

—g Za izvoz jabolk. Beograška trgovska zbornica hoče posredovati pri prometnem ministristvu, da bi se znižale postavke za izvoz jabolk, ki jih bo letos v naši državi mnogo.

—g Prodaja gumijevih odpadkov in stare pocinkane pločevine. Ekonomsko odelne direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe za nakup gumijevih odpadkov in stare pocinkane pločevine. Predmetni oglasi so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono

Človeštvo čez 1000 let

Ko je pisal Amerikanez Bellany svoj znameniti roman »Človek leta 2000.«, je bila moderna tehnika še v povojih. In dasi je bila njegova fantazija za tedanje dobo precej smela, je tehnika zadnje čase tako napredovala, da danes v Bellanyevem romanu marsikaj ni več utopija. Realnost je v mnogih ozirih celo prekosila pisateljevo domišljijo.

Znameniti angleški tehnik prof. A. K. Law je izdal nedavno obširno knjigo, v kateri opisuje človeka odnosno človeško družbo čez 1000 let. Toda Law se ne drži pri tem načina in metod, ki so služile Bellanyju pri fantaziranju o sodobnem človeku. Bellanyja je bolj zanimalo vprašanje, da-li se slika bodočnosti, ki jo vidi v duhu, sploh more uresničiti. Law pa skuša izjaviti konsekvence iz naše tehnike. Poleg tega ima izredno bogato fantazijo in neko čudno prosočno navdahnjenje. Če mu lahko verjame-mo, bodo spali naši potomci čez 1000 let največ tri noči v tednu. Hrano bodo dobivali po ceveh iz centralne kuhinje. Radiotelegrafi in telefoni, kakor tudi tehnične naprave bodo tako izpopolnjene, da se človeku ne bo treba premakniti od pisalne mize in vendar bo lahko opravljal vsa dela, pri katerih mora biti sedaj osebno prisoten. Sportniku ne bo treba prestopiti praga svoje hiše, ker mu bo kazal kino v stanovanju vsa igrišča celega sveta do najmanjše podrobnosti. Ulice ne bodo niti od daleč podobne današnjim. Za pešce bodo posebne ulice, ki bodo zgrajene na stebrih. Nad temi ulicami bodo steklene strehe tako, da se ljudem ne bo treba bati ne dežja ne mraza. Dežniki in zimskih sukenj naši potomci ne bodo rabili. Ulice bodo imele celo centralno električno kurjavo. Avtomobili bodo na elektriko, ki se bo širila brezžičnim putem. Vožnja bo sploh tako poceni, da se bodo ljudje polagoma odvadili hoditi. Morebiti jim bodo počeo oslabele, vendar pa ta nevarnost ni tako velika, ker bo zelo razvit sport in telovadba. V mnogih ozirih se bo po kopstrukcija človeškega telesa zelo spremenila. Človek 2925 leta se bo razlikoval od nas tako, kakor se razlikujemo mi od človeka iz kamenite dobe.

Drugi optični proces

Neki uradnik severoameriške zvezne uprave, kateremu njegovo službeno delovanje pušča še časa za druge stvari, je stikal, ko se je prišel optični proces v Daytonu, po starih zakonih, katere je bil izdal kongres za zvezni teritorij v Kolumbiji, v katerem se nahaja Washington. Izjajdljivi uradnik je res iztaknil tak zakon, ki pripoveduje uporabo vladnih denarjev za razširjevanje naukov, ki pomenijo zaničevanje

sv. pisma. Pravijo, da hoče ta uradnik ugotoviti s praktičnim poskusom, kako daleč sega veljavnost tega zakona še danes. Radi tega je predlagal najvišjemu sodnemu dvoru v Združenih državah, ki je pristojen za zvezno ozemlje, da naj prepove g. Nallou in šefu biološkega in kemičnega departementa g. Hayu razširjevanje evolucijske teorije in drugih naravoslovnih naukov ter naj se takoj ustavi izplačilo njihovih dohodkov, ker so kemija, fizika, astronomija, antropologija in filologija v protislovju z besedilom sv. pisma in tako kršijo stari zakon. Zgodilo se je to, da je najvišji sodni dvor na dan 28. t. m. povabil predse oba obdolženca. Uradnik Witner izjavlja, da je biologija v nasprotju s sv. pismom, ker trdi, da se ne more noben element izpremeniti v drugega, dočim čitamo v sv. pismu, da je Jezus napravil iz vode vino in da je Bog Lotovo ženo izpremenil v stebler soli. Fizika je po obtožbi v nesoglasju s sv. pismom, ker trdi, da nastane mavrica z refleksom obliakov, dočim pravi sv. pismo, da je Bog postavil mavrico kot sporočilo Noahu, da se ne povrne več vesoljni potop. Astronomija uči, da je zemlja središče sveta, kar ne odgovarja sv. pismu, in filologija treba zavreči, ker sodi, da se je jezik polagoma s človeškim mišljenjem razvil, dočim uči sv. pismo, da je bil pred gradbo babilonskega stolpa en sam občevalni jezik za vso zemljo.

Bryan umrl?

Iz Newyorka javljajo senzacionalno vest, ki jo ameriški časopisi priločujejo v debelem tisku, namreč vest o nenadni smrti odločnega nasprotnika Darwinove razvojne teorije Williama Jenningsa Bryana. V nedeljo 26. t. m. je Bryana zadela v Daytonu na stanovanju njegovih prijateljev srčna kap. Bryan je opoldne pri kosilu bil še vesel in dobro razpoložen ter se je nato vlekel k popoldanskemu sladkemu počitku. Ni se več zbudil. Bryanova soproga, ki je hroma, je bila sama doma in ni opazila smrti svojega soproga. Neki sosed, ki je Bryana posetil okoli 17. popoldne, ga je našel mrtvega.

Bryan je bil vodja vseli pravovernih Amerikancev, ki trdno verujejo v razvoj sveta po sv. pismu in so nasprotniki Darwinove razvojne teorije. Bryan je bil začetnik in pospeševatelj križarske vojske proti moderni znanosti. Bryan je bil prvotno zgovoren advokat. Od leta 1890 dalje do prvih let našega stoletja in v svetovni vojni je bil eden izmed vodilnih ameriških politikov. Med Amerikanci je užival največjo popularnost. Bryan je bil tudi velik zagovornik teorije bimetalizma, to je zlate in srebrne valute odnosno teorije svobodnega kovanja srebrnega denarja. Izrekel je besede, ki so našle povsod med narodom največji odmev: »Na čelo dela ne smete vtisniti te trnjeve krone! Ne križajte

človeštva na zlati križ!« Bryan je bil odločen zagovornik ameriških agrarcev odnosno poljedelcev. Ker je bil dosleden zagovornik bimetalizma odnosno srebrne valute, so ga nazivali nasprotniki z ironičnim pridevkom: »govornik s srebrnim jezikom.« Bryan je tudi kandidiral l. 1900 na predsedniško mesto, toda je podlegel proti Mac Kinleyju. Udeležoval se je tudi žurnalistično ter je izdajal sam svoj list. Pri predsedniških volitvah proti Rooseveltu je tudi pogorel. Predsednik Wilson ga je leta 1913 imenoval za državnega tajnika zunanjih zadev. V drugem letu svetovne vojne je Bryan odstopil, ker ni odobral vojnih priprav ameriških držav proti Nemčiji. Ko so Nemci na barbarski način potopili veliki ameriški trgovski parnik »Lusitania«, je v Ameriki stopnoma naraščala vojna propaganda proti Nemčiji. Bryan pa je skušal protinemško gibanje pomiriti. Ni imel uspeha. Leta 1917 pa je bil solidaren z Wilsonovo politiko ter je z vso zagovornostjo branil Wilsonova načela o neodločnosti narodov. Zadnja leta je bil glavni voditelj fundamentalističnega gibanja, to je gibanja proti Darwinovi teoriji in za sv. pismo.

• Samomoril v avstrijski armadi. Te dni se je v neki dunajski vojašnici neki vojak ustrelil, drugi pa je poskušal samomor, pa mu ni uspel. V zadnjih dveh mesecih je bilo 20 poskusov samomorov in 10 jih je poteklo smrtno. Zadnja leta se je izvršilo samomorov nad 100 avstrijskih bramborcev.

• Draginja tudi v Parizu. Pariska občina je silno zadolžena, kakor smo to pred kratkim zabeležili. Odslej bodo plačevali Parižani za kubični meter pitne vode 105 centov, namesto dosedanjih 70. Vsa transportna sredstva, posebno pa avtomobili, bodo od 1. avgusta mnogo dražji. Ta dni je stopila na Francoskem in veljavno naredba za veliko zvišanje poštinih tarifov. Življenjske potrebine so v Parizu še vedno dražje, dasi se ljudstvu obljubuje, da bo draginja skoro padla. Obljube pa postajajo le obljube tako v Parizu, kakor tudi drugod po celem svetu.

• O katastrofalnih nalivih na Koreli prihajajo nova poročila, ki navajajo število mrtvih na 7000. Najhujše je zadeto glavno mesto Seul, kjer je porušeni polno glavnih poslopih. 4000 delavcev in vojakov je na delu, da bi se vspostavljal promet za silo in se da prva pomoč nesrečnikom, ki so brez strehe in poškodovani.

• Mednarodni kongres za entomologijo v Curihu. V nedeljo se je pričel mednarodni kongres za entomologijo (preiskovanje žuželk) v Curihu. Navzočih je okoli 200 belgijskih, nemških, angleških, francoskih in drugih preiskovalcev. Sledila so zanimiva predavanja in zborovanje se raztegne na cel teden. Vseh udeležnikov je 234 in delegate so iz 20 držav.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
OTON CHRISTOF

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja „GAZELA“-milo, ima prijetno delo in je hitro gotov. Laz ne perem nikdar z drugim kakor z „GAZELA“-milom.

GAZELA MILO

Suhe gobe

M. GERSAK, Ljubljana, Kongresni trg 10. 129/L

Sprejme se takoj
kavarniški vajenec in kuhinjski sluga v Narodni kavarni. 2522

Perle

za postelje, očiščeno, 1 kg Din 60, dokler je zaloga, nudim. Al. Ekart, Podova, pošta Račje. 2524

Gostilničarjil

Velik, lep godbeni avtomat z električnim pogonom oddam radi pomankanja prostora za zelo nizko ceno. Tudi avtomate na utež oddam zelo ceno. — A. Rasberger, Ljubljana, Tavčarjeva ul. št. 5. — Zaloga gramofonov, plošč itd. 2477

Velika hiša,

enonadstropna, skoraj nova, z mešano trgovino in gostilno v zelo prometnem trgu Hrvatske blizu Stajerske meje, se pod ugodnimi pogoji proda. Sobe vse parkeirane ter splohi v najlepšem stanju, lep velik vrt in gospodarska poslopja, cena iste Din 325.000 — potrebno takoj Din 25.000 — drugo po dogovoru na odplačilo šest let. — Naslov: Poštozložečice Vinica 153. Hrvatsko (Posredovalci izključeni.) 2399

Fizerka,

vješta, trazi se za prvo razredni salon. — Ofera te: S. Kolarič, Novi Sad, Futoška 1. 2509

Enona t. hiša,

event. s pohištvom — se takoj proda. Kupcu stanovanje dveh sob in kuhinje na razpolago. — Ponudbe pod »Hiša/2438« na upravo »Slovenskega Naroda«

Prodajalka

mešane stroke, prvovrstna moč — želi službe v mestu ali na deželi. Gre tudi 1 mesec brezplačno. Nastop takoj. — Ponudbe poslati p. d. »Poštena 2482« na upravo »Slovenskega Naroda«

Zahtevajte pokalice (Kracherl)

z zajamčeno pristnim sledkorjem, katere izdeluje — Emil Moré, so-davčar, Kette, Murnova cesta 11 (Martinova cesta). 2449

Gradba žage

s petimi polnojažerniki — Iščem samostojnega mojstra, ki je že stavil slične žage — za takojšnji nastop. — Informacija: Ing. Robert Hartman, Ljubljana, Resljeva cesta 12. 2507

Damske obleke

fine in okusno izdelane od Din 80— do 170— BLUZE najnoveše od Din 50— do 150—, PREDPASNIKI bel, barvasti, ktiostni in iz listra, kombinirane kakor tudi različno damsko perilo ne dobite nikjer tako dobro in poceni kot pri

F. in J. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Oglejte si izložbo! 123-L

Suha bukova drva

odrezki od parket in žage SE PRODAJAJO tudi manjše količine po znižani ceni, dokler traja zaloga. Drva 1 m dolga Din 15 za 100 kg. — Drva kratka (takoj porabna za štedilnik) Din 20 za 100 kg franko skladišče. Na željo dostava na dom po lastni ceni.

Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga LJUBLJANA, Metelkova ulica 4 264

Sprejme se

mesarski pomočnik in vajenec. Adolf Zabajek, mesar, Ljubljana.

Najstarejša slovenska?

pleskarska in ličarska delavница Ivan Brisco, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvirne točnice, cene zmerno. 1702

Kurja očesa.

Najbolje sredstvo proti kurji očesi. Zaščitni znak. Skladišče v lekarnah ali drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča. M. Krnjak, lekarnar, Siskak

Najboljša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

Tovarna pohištva

FRANJO VEHOVAR,
CELJE, Kersnikova ulica

priporoča svojo bogato zalogo izgotovljenega raznega pohištva iz najboljšega materiala po konkurenčnih cenah, ki je boljše od inozemskih tovarn.

Izdelujem po naročilu:

spalne sobe, jedilnice, salonske opreme, biljardne mize v vsestransko zadovoljnost.

Za kavarnarje, hotelirje in gostilničarje imam v zalogi najnovejše IGRALNE MIZE ter se priporočam za obilna naročila.

Z odličnim spoštovanjem F. VEHOVAR.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da je preminila danes naša dobra mama, stara mama, tašča oziroma teta, gospa

Ana Herman roj. Janežič
hišna posestnica v Kamniku

v 83. letu svoje starosti. Pogreb drage nam pokojnice se bo vršil v sredo, dne 29. t. m. ob petih popoldne iz kapelice na pokopališču na Pobrežju pri Mariboru. Bog jej daj večni mir in pokoj!

Maribor-Idrija, 27. julija 1925.

Zalujoče rodbine: Slavinec, Sax, Lušin.